Documentnummer:

Voorstel aan de Raad

Onderwerp **:** Concept advies inzake ontwikkeling windpark ZEBRA

Raadsvergadering **:** 23 juni, 7 en 8 juli 2021 **Agendapunt:**

Portefeuillehouder **:** J.M.A. van Agtmaal **Datum** : 8 juni 2021

Bestuurlijk kader **:** Duurzaamheid **Zaaknummer** : Z19.05134

Besluit:

1. Geen wensen of bedenkingen kenbaar te maken op het convenant tussen de gemeente Reimerswaal en de gemeente Woensdrecht inzake de ontwikkeling van het windpark ZEBRA.
2. Geen wensen en/of bedenkingen kenbaar te maken ten aanzien van het concept advies inzake de realisatie van 2 windmolens op het grondgebied van de gemeente Woensdrecht.

Inleiding:

Op 12 februari 2021 heeft de gemeente Reimerswaal de aanvraag omgevingsvergunning ontvangen van het windpark Zebra. Dit betreft de aanvraag voor de ontwikkeling en realisatie van 19 windturbines in de gemeenten Reimerswaal en Woensdrecht. Van het totale project waren 5 locaties gepland in Woensdrecht en 14 in Reimerswaal. Omdat het project voor het grootste deel gelegen is in Reimerswaal, is de gemeente Reimerswaal het bevoegd gezag om de aanvraag in behandeling te nemen en te besluiten inzake de afgifte van een omgevingsvergunning, de gemeenteraad van Reimerswaal geeft tevens de verklaring van geen bedenkingen af. Het college van de gemeente Woensdrecht is enkel adviserend. Om de rol van de gemeenteraad in Woensdrecht in de beoordeling te borgen hebben de gemeenten een samenwerkingsovereenkomst gesloten, ook wel een convenant genoemd. In dit convenant hebben gemeenten aangegeven dat het college een concept advies doet toekomen aan de gemeenteraad in Woensdrecht en dat dit advies pas definitief zal worden gemaakt nadat de gemeenteraad hiermee heeft ingestemd c.q. geen wensen en/of bedenkingen kenbaar heeft gemaakt (zie artikel 8 convenant).

In de raadsvergadering van 01 april 2021 heeft de gemeenteraad van Woensdrecht zich middels een motie reeds negatief uitgelaten over de 2 meest oostelijke posities in het project. De gemeenteraad vraagt het college in dezelfde motie zich actief in te spannen om financiële participatie mogelijk te maken en te streven naar een minimale bovenwettelijke vergoedingen als ook de gebruikelijke natuurcompensatie en kwaliteitsverbetering. De aangenomen motie heeft als gevolg gehad dat de initiatiefnemer de oorspronkelijke aanvraag heeft gewijzigd. Het afvallen van de 2 oostelijke posities in Woensdrecht (turbine 18 en 19) heeft onvoorzien ook tot gevolg gehad dat positie 16 is komen te vallen. Op 21 mei 2021 hebben gemeenten de aangepaste stukken ontvangen inzake de aanvraag van 16 turbines, hiervan zijn er 14 gelegen in Reimerswaal en 2 in Woensdrecht.

Het college informeert de raad middels een separate raadsinformatienota anterieure overeenkomst over de inhoud van de gemaakte afspraken in relatie tot de aangenomen motie situering Windpark ZEBRA van 1 april 2021. Deze nota volgt zodra de overeenkomst is ondertekend en uiterlijk 1 week voor behandeling in de opinieraad van 23 juni 2021.

Tevens verzoekt het college de gemeenteraad om geen wensen of bedenkingen kenbaar te maken op het convenant alsmede op het concept advies ten behoeve van de realisatie van 2 windmolens op het grondgebied van Woensdrecht.

Doelstelling en effect:
De gemeente Woensdrecht zet zich in voor de Duurzaamheidsvisie 2017-2035 en conformeert zich aan de Regionale Energie Strategie (vastgesteld op 1 april 2021) en de onderliggende energietransitie om het gebruik van fossiele energie te reduceren.
Om dit succesvol na te streven heeft de gemeenteraad eerder het uitnodigingskader zonne-energie vastgesteld en heeft het college een vergunning afgegeven voor de ontwikkeling van 4 zonneparken.

Circa 50 % van deze vergunde zonneparken is opgenomen in de ambitie voor onze gemeente in de Regionale Energie Strategie (50 GWh). Dit is in lijn met de RES systematiek die in relatie staat tot de grote onzekerheid waarmee de realisatie van dergelijke grote projecten gepaard gaat, en tevens de sturing op over-programmering. We houden er dus in feite rekening mee dat een deel van de initiatieven af zal vallen. Deze aanpak dient ervoor te zorgen dat wij als individuele gemeenten, maar ook (collectief) gezamenlijk als regio, onze doelstellingen voor 2030 realiseren.

De herontwikkeling van het windpark in Reimerswaal heeft ertoe geleid dat er nieuw onderzoek is gedaan naar de haalbaarheid en mogelijkheden voor de ontwikkeling van nieuwe turbines in de nabijheid van het bestaande windpark Kabeljauwbeek. De recent uitgevoerde onderzoeken en aanvullende milieueffect rapportages hebben aangetoond dat er in Woensdrecht de mogelijkheid bestaat voor de realisatie van 5 extra windturbines. Dit zogenaamde voorkeursscenario is op 2 februari 2021 aan beide gemeenteraden (Reimerswaal en Woensdrecht) gepresenteerd in een gezamenlijke raadsbijeenkomst. Het scenario kreeg ook zijn uitwerking in de ambities voor onze gemeente in de Regionale Energie Strategie (verder: RES).

Bij het vaststellen van de RES heeft de raad zich uitgesproken over deze aanvullende ambitie, dit heeft gezorgd voor een tekstuele aanpassing van de RES welke nu spreekt van een aanvullende ambitie van 1 tot 3 windturbines met een opwek van 36 GWh.

Daarnaast hebben verschillende inspraakreacties inzake de mogelijke ontwikkeling van het windpark als ook de ambitie in de RES de raad bewogen om een motie in te dienen, deze moties is op 1 april 2021 aangenomen en luidt als volgt (motie 1 april 2021):

De raad verzoek het college:

1. Al het mogelijke te doen het aantal windmolens van project Ze-Bra op Woensdrechts grondgebied terug te brengen van 5 naar 3 stuks door een negatief advies te geven voor de situering van de twee windmolens ten oosten van rijksweg A4;
2. 50% financiële participatie en opbrengsten voor de omgeving te voorzien, compensaties voor o.a. natuur en grondeigenaren hierbij niet inbegrepen; Woensdrecht
3. Deze uitgangspunten op te nemen in de samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Reimerswaal;
4. De initiatiefnemer en de gemeente Reimerswaal over dit besluit te informeren en de reactie van deze partijen terug te koppelen aan de Raad.

Reactie motie
Als gevolg van de inspraakreacties, de aangenomen motie en de omgevingsdialoog hebben initiatiefnemers besloten hun aanvraag te wijzigen van 5 naar 2 turbines in Woensdrecht. Het schrappen van de twee oostelijke turbines bleek dusdanige effecten te hebben op het project dat ook een derde positie uit het project is komen te vervallen (zie bijlage: *Aanvullende landschappelijke onderbouwing* en de *Nota van overleg punt 1.4*).

Convenant
Onlangs is het convenant ondertekend door beide gemeenten. Naar het verzoek van de gemeenteraad zijn de uitgangspunten met betrekking tot de motie opgenomen in deze samenwerkingsovereenkomst/convenant. Zie bijlage: *Convenant Windpark ZEBRA.*

De uitgangspunten van het convenant vinden ook hun uitwerking in de anterieure overeenkomst. Voor een overzicht van de belangrijkste punten in de anterieure overeenkomst verwijzen wij u naar de: Raadsinformatienota anterieure overeenkomst.

Advies
Inzake het af te geven advies vanuit het college van de gemeente Woensdrecht zijn ook aanvullende afspraken gemaakt in het convenant.

Hierin is het volgende afgesproken:

- Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Woensdrecht stelt eerst een conceptadvies over het project op.
- De gemeenteraad van Woensdrecht krijgt vervolgens de gelegenheid om wensen en bedenkingen kenbaar te maken naar aanleiding van het concept advies.
- Het college van burgemeester en wethouders van Woensdrecht betrekt de wensen en bedenkingen van de gemeenteraad bij het definitieve advies aan het bevoegd gezag en de gemeenteraad van Reimerswaal.
- Het bevoegd gezag en de gemeenteraad van Reimerswaal betrekken het advies vanuit Woensdrecht bij hun besluitvorming voor het deel van het project dat op het grondgebied van die gemeente is gelegen, als zwaar wegend advies mee in hun besluitvorming.

Indien uw gemeenteraad besluit om geen wensen en/of bedenkingen kenbaar te maken ten aanzien van het concept advies zal het college het concept advies definitief maken en doen toekomen aan het bevoegd gezag, in deze de gemeente Reimerswaal.

Argumenten, alternatieven en kanttekeningen:

Duurzame energie

De gemeente heeft nog een grote opgave te voldoen wil het in 2035 geheel onafhankelijk zijn van fossiele brandstoffen, zoals opgenomen in de duurzaamheidsvisie. De 2 windmolens in het windpark ZEBRA leveren een positieve impuls aan het behalen van deze ambities. Tevens vullen de molens in Woensdrecht een groot deel (24 GWh) in van de geformuleerde windambitie in de Regionale Energie Strategie van (36 GWh tot 2030).

Zon/wind balans

De gemeente heeft reeds 4 zonneparken vergund. Voor een goede balans op het net en een stabiele productie is het echter ook belangrijk om naast zonne-energie andere duurzame energie bronnen toe te passen. De afwisseling van zon en wind levert een mooie en belangrijk balans op en daarmee een stabielere energievoorziening, tevens stelt dit de gemeente in staat om beter gebruik te maken van de beschikbare netcapaciteit.

Netaansluiting ENDURIS

Ondanks de transport schaarste en problematiek op de netaansluiting in Brabant (Enexis) kan het windpark van ZEBRA rekenen op een netaansluiting bij ENDURIS. ENDURIS beschikt nog over voldoende capaciteit om het windpark aan te sluiten. Dit betekent dat het park in staat is om snel te realiseren en aan te sluiten op het elektriciteitsnet.

MER Commissie

Voor het project is een milieu effect rapportage opgesteld, de zogenaamde MER rapportage. De MER Commissie beoordeelt deze rapportages en heeft het project ZEBRA beoordeelt op basis van de oorspronkelijke vorm van 19 molens, waarvan 5 in Woensdrecht.
Onderstaand een beknopte samenvatting van het advies (zie voor volledige advies: *Nota van overleg inclusief advies commissie MER*).

Samenvatting:

De gemeenten beschikken over een overzichtelijk, gedetailleerd en toegankelijk milieu-effectrapport, waarin de milieueffecten goed en zorgvuldig zijn beschreven. Ook wordt duidelijk wat de kans op hinder is voor omwonenden.

De effecten op natuur zijn goed onderzocht, maar op twee punten ontbreekt nog informatie. Eén van de windturbines is nu geplaatst in het Natuurnetwerk Zeeland, wat kan leiden tot aantasting van natuurwaarden. De Commissie adviseert om de gevolgen hiervan uitvoeriger te beschrijven. Daarnaast komt er bij de aanleg van het windpark extra stikstof vrij. De gevolgen hiervan voor het Natura 2000-gebied Brabantse Wal zijn nog niet volledig in beeld.

Noot: Er is aan de Commissie toegezegd dat het rapport zal worden aangevuld en opnieuw aan de commissie wordt voorgelegd (zie bijlage: *Persbericht toetsingsadvies MER*).

Verwijdering bestaande windmolens
Alvorens de nieuwe molens worden geplaatst worden er verschillende windmolens uit het gebied verwijderd. Dit betreft o.a. de solitaire windmolen in Woensdrecht, de 3 molens in Bath en het windmolenpark Anna Mariapolder. De nieuwe herkenbare lijnopstelling welke aansluiting zoekt bij de bestaande structuren (waterweg, windpark kreekrak en windpark Kabeljauwbeek) zorgt voor een positievere beeldbeleving.

Aansluiting bestaande windpark
De nieuwe molens zoeken aansluiting met het bestaande windpark op de Kabeljauwbeek. Dit gebied is reeds gesitueerd tegen het Antwerpse havengebied. Dit betekent dat de molens visueel weinig aanvullende effecten hebben op de landschappelijke kwaliteiten van het gebied.

Externe advisering Woensdrecht
De gemeente laat zich op meerdere onderdelen extern adviseren (zie bijlage: *Concept advies Windpark ZEBRA*. De opgestelde rapporten van de verschillende adviseurs worden als bijlagen opgenomen in het advies aan de gemeente Reimerswaal.

Financiële participatie
Naast de opwek van duurzame energie voorziet het windpark ook in verschillende vormen van financiële participatie voor de omgeving. Initiatiefnemers dragen vanuit het initiatief 0,50 eurocent per MWh af aan de omgeving. Initiatiefnemers zullen ter invulling van deze bijdrage voorzien in de volgende regelingen:

- Er zal een obligatielening worden uitgegeven voor inwoners van de gemeente Woensdrecht en Reimerswaal. Hier zal 10% van de NWEA bijdrage voor worden aangewend om een aantrekkelijk rendement te kunnen garanderen.
- Naast de grondeigenaren wordt er ook met direct omwonenden een regeling getroffen zodat zij direct financieel profiteren van het project. Circa 30 % van de NWEA bijdrage van 0,50 euro per MWh zal ten gunste komen van de direct omwonenden.
- De resterende 60% van deze bijdrage zal ten goed komen aan een op te richten omgevingsfonds bestemd voor de wijdere omgeving en omwonenden van beide gemeenten Woensdrecht en Reimerswaal.

- Beide gemeenten voeren in gezamenlijkheid de regie inzake het fonds en bestedingen zodat deze ten goede komen aan de omgeving en in het gebied verblijven.
- Gemeenten spreken af om vooraf aan definitieve vergunningverlening een opzet gereed te hebben inzake de oprichting en uitgangspunten van dit gebiedsfonds.

Alternatieven
Een alternatief voor het realiseren van windmolens is bijvoorbeeld de realisatie van aanvullende zonneparken. Deze zonneparken nemen echter veel kostbare ruimte in beslag. Ter indicatie 1 molen is goed voor tussen de 10 en 15 hectare zonneveld. Bovendien voorzien zonneparken niet in energie als de zon niet schijnt. Dit levert hoge piekbelastingen op van het net op zonnige dagen en tegelijk weer diepe dalen bij bewolkte dagen. Een goede mix is belangrijk om als gemeente een evenredige balans te creëren in de energievoorziening en de gestelde ambities in de energietransitie na te streven.

Note: Daarnaast speelt de transport schaarste bij Enexis voor alle nieuwe grootschalige projecten een beperkende rol. Enexis dient eerst de netten uit te breiden alvorens zich een alternatief project kan ontwikkelen van vergelijkbare schaal.

Kanttekeningen
Alhoewel het initiële project (5 molens in Woensdrecht) op basis van geldende wet en regelgeving voldeed aan de strenge eisen bestaat er in de directe omgeving van het project in Woensdrecht weerstand tegen de komst van de windmolens. Deze weerstand heeft zich geuit tot de inspraakreacties van o.a. natuurverenigingen Namiro en Benegora en de actiegroep Windstil Ossendrecht aangevoerd door 6 lokale omwonenden.
Zowel de verschillende natuurvereningen als de actiegroep Windstil zijn nauw betrokken in de verdere besluitvorming en zijn ook als overlegpartners opgenomen in de behandeling van de aanvraag alsmede in het verdere traject van vergunningverlening.

Vanuit de gemeente hebben er aanvullend ook nog gesprekken plaats gevonden met Windstil Ossendrecht en zijn zij middels meerdere schriftelijke evenals digitale reacties volledig geïnformeerd over het project en de besluitvormingsprocedure.

Inmiddels hebben de verschillende inspraakreacties als gevolg gehad dat 3 posities in Woensdrecht zijn komen te vervallen. Initiatiefnemers geven op deze wijze gehoor aan de omgeving maar geven tevens aan dat de economische uitvoerbaarheid van het project onder druk komt te staan.

Procedure/planning:
Na de afgifte van een definitief advies vanuit de gemeente Woensdrecht op de posities binnen het Woensdrechts grondgebied zal het advies worden toegezonden aan de gemeente van Reimerswaal. De gemeenteraad in Reimerswaal zal op basis van een positief advies een concept VVGB afgeven voor de ontwikkeling in beide gemeenten waarna de concept omgevingsvergunning te inzage zal worden gelegd.

Reimerswaal zal vervolgens in de raadscyclus van november 2021 een definitief besluit nemen inzake de VVGB. Hier zal de omgevingsvergunning bij het aflopen van de wettelijke beroepstermijnen eind 2021 onherroepelijk worden. De verwachte realisatie en ontwikkeling van de windmolens staan vooralsnog gepland in 2023.

Kosten, baten en dekking:
Bij het afgeven van een omgevingsvergunning inzake windmolens worden er wettelijke kosten in rekening gebracht en zijn er ook verschillende compensaties van toepassing.

Vanuit de Provincie Brabant zijn er regels opgesteld die strekken tot een financiële

compensatie op het gebied van natuur en kwaliteitsverbetering van het landschap. Daarnaast worden er vanuit de gemeente ook kosten in rekening gebracht voor het in behandeling nemen van de aanvraag c.q. het verschaffen van het advies en het innen van de gebruikelijke bouwleges.

Omdat de gemeente Reimerswaal het bevoegd gezag is inzake de omgevingsvergunning is de legesverordening van de gemeente Reimerswaal van toepassing. Gemeenten zijn overeengekomen dat de kosten en baten vanuit het project evenals vanuit de te heffen bouwleges naar rato van het aantal molens zullen worden verdeeld (Woensdrecht = 2/16 deel).

Dit heeft geen betrekking op de specifieke Brabantse compensatiebedragen (compensatie kwaliteit en natuur).

Verwachte baten gemeente Woensdrecht
Compensatie kwaliteitsverbetering op basis van opgesteld vermogen (2 x 4,2MW):
84.000 euro
Schatting bouwleges op basis van 2 molens:
50.000 euro
Schatting totaal: 134.000 euro

Verwachte kosten gemeente Woensdrecht
Planologische kosten advies gemeente Woensdrecht (schatting):
15.000 euro
Externe advisering:
8.000 euro
Schatting totaal: 25.000 euro

Dekking
Voor zover de anterieure overeenkomst en de onderliggende afspraken niet strekken tot volledige dekking van de kosten zal het duurzaamheidsbudget voor het overige (resterende) deel kunnen worden aangewend.

Communicatie:
Bij het verkrijgen van een positief advies vanuit de gemeente Woensdrecht en een positief besluit op de concept VVGB zal de concept omgevingsvergunning op 27 juli vrijgegeven worden voor zienswijzen en zal deze op 4 augustus worden gepubliceerd.

Bijlagen:
2021.20774 - Concept advies gemeente Woensdrecht
2021.16911 – Convenant Windpark ZEBRA
2021.20775 - Aanvullende landschappelijke onderbouwing
2021.20777 - Ruimtelijke onderbouwing windpark ZEBRA
2021.20780 - Nota van overleg inclusief advies commissie MER
2021.21462 – Persbericht toetsingsadvies MER
2021.21459 – Ruimtelijke onderbouwing Windpark ZEBRA inclusief alle bijlagen